

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-3 szám.

hová a lap ezelleni részét illeti minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleits Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hóvá a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

Teljesen számszám 21.

Nagybecskerek, 1897.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos

Árjegyzék:

Évi ár	12 ft.
Félévi	6 "
Havonként	3 "
Évi hány	1 "
— Egyes számszám ára 4 kr. —	

Hirdetések

Kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelölés: hirdetés

vasár- és ünnepszámok kivételével.

XXVI. évfolyam, 4. szám.

Csütörtök január 7.

Vádak és jelszavak.

Nagybecskerek, január 7.

„Bánffy Dezső nyilvánvaló tanúságot adta annak, hogy az ő kezében nemcsak összes állami érdekeink, de maga az alkotmány is veszélyeztetve van.“ — Ime egy, ebben az alakban újabb kellett, de a maga lényegében nagyon, de nagyon régi vád. Hangoztatta legújabbán Horánszky Nándor, a tönkrement nemzeti párt elnöke, a sötét pincze legalján és még ott is fekete szemüvegen keresztül szokta el-elnézegetni a magyar világ folyását. Sokkal kisebb pesszimisták, pártjukra nézve sokkal kevésbé mostoha viszonyok közt is de hányszor illették ugyanazzal a váddal a különböző kormányelnököket! Hogy csak egynehány „hazáruhot“ említsünk: Tisza Kálmán is, Szapáry is, Wekerle is „veszélyeztetette az alkotmányt“ — kiki a maga idején, a maga módja szerint. Miért ne veszélyeztetné épen Bánffy Dezső — ma, amikor épen ő volt az, aki annyi sikerrel ad absurdum vezette a nemzeti párt éhletlen politikáját...

Bánffy báró bizonyára nem szorult arra, hogy mi e könnyelmű és teljesen tarthatatlan, ósdi vád ellen megvédelmezzék. De egy-két szót mégis hadd szóljunk a dolog lényegéhez. Magyarországon miben rejlik az alkotmány legfőbb biztosítéka? Nemde a koronás király esküjében, melyet az alkotmány sértetlen fenntartását és tiszteletét fogadta. Magyarország mostani királya pedig a magyar alkotmánynak egy olyan öre, aki nemcsak a magyar történelemben ritkítja párját, de kit főképpen e tulajdonságánál fogva példás fejedelmegyanánt tisztel az egész művelt világ. A magyar alkotmányt a koronás király beleegyezésével veszélyeztetni nem lehet. Az alkotmány veszélyeztetése csakis a korona akarata ellenére, tehát lázadás, forradalom útján lehetséges. Már most

melyik módját értette Horánszky az alkotmány elleni merényletnek? Ha e vádba a koronát is be akarta vonni, akkor először is vétkecs igazságtalanságot mondott ki a legalkotmányosabb királyi szemben, másodsor pedig újból ünnepelesen lemondott a kormányképességről, sőt a legprimitívebb politikai beszámíthatóságról is. Ha pedig azt akarta kifejezni, hogy Bánffy báró a t i d y n a s z t i k u s, tehát forradalmi uton dönti meg az alkotmányt, akkor ki hiszi el majd a nemzeti pártnak, ha ismét udvaronc-politikával, s varczgelbizmussal, hyperloyalitással vádolja ugyanazt a miniszterelnököt? ... Beszeg volt idő, amikor Horánszky de szerette volna az alkotmányt a Bánffy-kormány nyal egyetemben — veszélyeztetni!

„Egész Magyarország különben“ — mondta ugyancsak Horánszky az újévi filippikában — „nem egyéb, mint egy erkölcsi iszap, mely immár a közélet egész területét áradással fenyegeti“. Ez a mondas sem újabb, sem pedig található az elsónél. Az önmaga felett való kétségbeesés, a pro domo elkecsereedés a politikában nagyon rossz tanácsadó. Okos embert is tulzásokra ragad és oly cselekedetekre készlet, amelyek még csak a hazafiság kritériuma előtt sem állhatnak meg becsülettel. Feleljen majd érte Horánszky, ha a magyar nemzetállam esküdt ellenségei az ő, a „nemzeti párt“ vezérének szavait olvassák ismét a magyarság fejére...

Ha a tiszteit ellenék annyira utálja az erkölcsi iszapot, akkor miért kuruttyol benne — béka-passzivitással: Heraklesz sem ült bele Augiasz istállójába — jajgatni és káromkodni, hanem fogta a nagy seprüt és nekiált a munkának. Aki vagy nem tud, vagy nem akar dolgozni, az különben jól teszi, ha lamentál, legalább elhiszik róla a gyöngébbek, hogy ő is tesz valamit. A józanok, a tisztánlátók pedig továbbra is azokba vetik bizalmukat, akik

megmutatták, hogy cselekedetre, sikeres nemzeti munkára is képesek.

Pengő jelszavakra és üres vádakra egyszer már alaposan megfelelt Apponyinak Bánffy Dezső, úgy hogy talán ma is zug belé a feje a nagy kormányfalónak. A Horánszky-féle legújabb „anzáglásokra“ is közismereti tények és a logikai igazság adják meg az elítélő választ.

A betegsegélyző egyletek és az orvosok.

Nagybecskerek, január 7.

A műveltség haladásával az egyének értéke emelkedik. Ezen érték a társadalomban elfoglalt pozícióval egyenes arányban áll, s míg a rab-szolgaság sötét korában a hajtóvadászatszerű módon zsákmányul ejtett egyén csak annyit ért, hogy vesztesége a fizikális erő csökkenésében volt észrevehető, addig a mai felvilágosodottabb korban az egyén nemcsak a durva erő szempontjából kerül megítélés alá, — mert végre is durva erőt a mai napokban a gőz és villamosítással hajtott gépek sikeresen pótolják, — hanem magasabb megítélés alá esik s mint nemzetgazdasági tényező szerepel.

Ezen emelkedett becsénél fogva veszteségszámba megy minden egyén, kit a halál kéréletlenül kiragadott közülünk, s akár fiatalon, midőn még létehez reményeket fűzünk, akár az életkor derekán, midőn halálával az általa alapított család fentartóját veszítette el, hátrahagyva árvaakat a nyomornak, inségnek, a társadalomra bízva ezen, eddig rajta volt neveltetési terhet.

Ezen oknál fogva az egyéni egészségfenntartás társadalmi kérdésekkel függ össze, mert az egyén egészségétől függ munkaképessége, az ő saját mint övének boldogulhatása. Az egyének összesége képezvén a társadalmat s így az egyén jóléte társadalmi kérdés. Ilyen szempontból az egészségügy közügyet képez s erre külön intézkedő törvényeink is vannak. Ebben a törvényben vannak a közegészségügy alapelvei lerakva s ebben vannak azon intézkedések körülírva, melyek a közegészség megővése érdekében fontosak.

A „TORONTÁL“ tárczája.

Farsang.

Írta: Hock János.

Itt a farsang: a mulatságnak és a vigságnak időszaka.

Ez sem az többé, ami régen volt. Az élet kedvnek pajzán habzása, amely az örömök költészetével töltötte el az ifjúságot, kivesszni készűl lassankint a modern társadalom közszelleméből. A régi vidám és pezsgő életkedvű ifjúság helyébe egy okos, számító nemzedék lépett, amely megfontolva cselekszik és irtózik a gyermekes éretlenségektől. Nem érdeklik a szeretetnek apróbb léhaskodásai; azok a szelid örömök, amelyek az érzéseknek tüdeséget és frisseséget kölcsönöznek s amelyek vidámmá és bájosá tették a társadalmi életet.

Szóval, a mai ifjúságban nyoma sincs többé a gyermekkedélynek. Komoly, kimért, feszes alakokat látunk csak, akik mosolyogva nézik le a gyermekes örömöket, amelynek naiv báját megérteni nem képesek. Az ő szemükben az élet nem az örömök tiszta forrása, hanem farsasztó, kemény tusa, ahol a cél „érvényesülni minden áron“. Így váltotta föl a jókedvű, életvidám ifjúságot a „fiatal óriások“ típusa, a kik önérzetük sáncaiba vonulva keresik az összeköttetéseket, a protekciót, a kapasszkodást.

Még életüket is úgy rendezik be, hogy a végcél nem a családi élet szelid nyugalma, a boldogságnak tiszta öröme, hanem az emelkedés. Es a gondolat a vezető csillag, a melytől

mindent függővé tesznek, gyakran még szerelmüket is.

Pedig gyermekkedély nélkül, sincs nemes és emelkedett férfilelek. A ki szívében helyet enged azoknak az apróbb örömöknek és naiv kedélyességeknek, mely a romlatlan gyermeksziv sajátja, az sem örülni, sem érezni nem tud igazán. Annak lelkéről valami fagyos kéz letörölte az élet tüdeséget, a vidámság zománczát, hogy Danté fásult ányaihoz tegye hasonlóvá, akik a Cocytus jégkérgebe fagyva, örökké hidegek és merevek.

Sivár, vigasztalan volna az élet, ha még az ifjúság lelkét sem gyujtaná lángra Orpheus hegedűjének varázsa, Eüterpe tánca, a gráciák bája és mosolya. Az ilyen ártatlan örömöket nem lehet elhanyagolni büntetlenül. Nélkülök a sziv elfásul, a kedély eldurvul, s az érzéki ember a végtetek között mozog. Egyrészt megveti az élet nemesebb szórakozásait, másrészt szilajabb gyönyörök rabjává lesz. A naiv örömök, a gyermekes vidámságok nem érdeklik többé, mert lelkét sovár vágygyal tölti be az a testies dicsfény, mely Phryné homlokát övezi.

Az élet boldogságát nem csöppenként akarja élvezni. Egyszerre akarja kiüriteni az egész kelyhet. Pedig csak az az egy csep a boldogság; az egész, az már csak élvezet. Az egyik lelkesít és felüdít, a másik untat és kifáraszt.

A régi ifjúságnak több öröme volt, mint gyönyöre. Mulatni, szórakozni tudott oly dolgokon, a melyek fölött a mai nemzedék csak mosolyogni tud; s jól érezte magát még akkor is, mikor jókedvével másoknak kellett szerezni örömöket.

Azért volt hajdan a farsang is vidámbb és élénkebb, mert más kedélyű, más vérű ifjúság

öntött abba tartalmat és hangulatot. Voltak fiatal emberek, a kik a Vízkereszt napján elkezdtek saját falujokban és farsang végéig keresztűl táncolták minden leányon házát meggyűjűknek. Ötlet, tréfa, bohóság tette mulatsággossá a farsang napjait, a melyet méltán neveztek az esztendő mosolygásának.

Ez volt csak az igazi aranyos ifjúság, melyben pezsgett az életkedv, sziporkázott a humor és bearanyozta kedélyének fényével és derűjével az egész társaságot. Ők voltak igazán a „Gentilhomme comme il faut“ ok. Ha dolgozni kellett, egész emberek voltak, de akkor is azok maradtak, mikor mulatni kellett. Nem támogatták a bálterem oszlopait, hanem ifju vérűk szilaj tüze ragadta őket s nem számításból táncoltak, hanem azért, hogy táncolhassanak.

A mai ifjúság blazirt, tulérett és nemcsak lelkesedni nem tud, hanem az ilyenü megecséget még szegényli is. A természetesség helyett pózol s akkor is félelber, mikor mulat, akkor is, mikor dolgozik. Szóval, még e kötelességeiben is visszasan cselekszik, mert a mulatságot farsaszt munkának tartja, a munkát pedig mulatságnak tekinti.

Az szigazi ember, aki az emberi természet összes vágyait, ösztöneit és tulajdonságait visszatűkrözi. Aki tud nevetni a nevetőkkel, sirni a sirókkal; aki örülni tud mások boldogságán és részvételt tud tekinteni embertársainak szenvedéseire. Azért adott az Isten mosolyt és könyvet, hogy tudjon az ember vidám lenni és tudjon ellágyulni.

Ez az a derűt, uyugalmas világnézet, melyet már a görög bölcsészet az emberi élet czéljának tekintett és „enthymianak“ nevezett el. Csakis ily szellemi légkörben fejlődhetett oly hatalmasá a

Itt van többek közt a szegények gyógykezelése is körülírva. De miután ezen törvényes intézkedések kielégítőek nem voltak, szükségessé volt társadalmi úton is intézkedni a szegényebbek egészsége ügyében.

Ezen szempontból alakultak a kölcsönös segélyezésen alapuló betegsegélyező egyletek, melyek a humanizmust írták a zászlójukra s ezért tüzvén a betegség folytán munkától elvonott egyének rendszeres orvosi ellátását, valamint a családfenntartónak munkaképtelensége következtében a család elpusztulásának megakadályozását, a mit a táppénzek behozatalával el is értek.

Ezen nemess vezérelvnek megfelelőleg az orvosok is kezdettől fogva a karuk esküjéhez híven, készségesen bocsátották rendelkezésre az egyletnek szolgálatukat, mert ezen egyletek tényleg a szegények és önfenntartásra utaltaknak gyámolítói voltak.

A társadalom fejlődésével egy új osztály keletkezett, mely napi keresményéből tartja fenn magát, mely különösen a gyári ipar fellendülése óta oly tetemes számmra növekedett, hogy azok egészségügyéről külön kellett törvényileg intézkedni s nevezetesen az 1891. évi XIV. t. cz. alkottatott, melynek következtében országosan a munkásokra nézve belépési kötelezettségű egyletek „kerületi betegsegélyező egylet” és „munkás betegsegélyező pénztárak” címén keletkeztek. A dolognak ilyen fejlődése mellett az orvosok áldozatkészen léptek azok közé, kik a nemes eszmét felkarolva, annak praktikus kivitelét mindenben és mindenkor elősegítették és a jelenben is elősegíteni igyekeznek a tölték telhető módon.

Miután így a szegényügy a közegészségügyi törvényben leirt módokat szerint eléggé ki van merítve, másrészt a fentemlített öneegélyezésen alakult betegsegélyező egyletek, de főleg a külön törvény által létesített munkás betegsegélyező egyletek a szegények és a segítségre szorultak ügyét eléggé felkarolják, nem csodálható, hogy az orvosok minden egyéb újabb alakuló s betegsegélyezés címen terjeszteni igyekvő egyesületeknek a támogatásukat fel nem ajánlják, sőt azokkal szemben bizonyos tartózkodó álláspontot foglalnak el.

Bekérhető, hogy az orvosok, kik ezen gombamódon szaporodó s a nemes ügy zászlója alatt szervezkedő új egyletek titkos rugóit korán felismerték, ezek alakulásához segítségül nyújtani országosra nem akarnak, úgy, hogy ezen egyletek sokszor azon szenvednek hajótörést, hogy az orvosok ügyükben előmozdítólag hatni nem akarnak, úgy, hogy ezen egyletek mindenféle módokhoz kénytelenek nyulni, hogy orvosokat szerezzenek, sokszor ravasz fondorlattal, lemondás esetén bánatpénz fizetésének kötelezettsége mellett kapnak egy egy beavatlan orvost,

ki is csakhamar a helyzetet átlátva, még áldozat árán is az ilyen egyletektől visszavonul.

Ezen új egyletek szaporodása oly mérvet öltött, hogy általuk az orvosi megélhetés veszélyeztetve van, mert ezen újabb egyletek csakis a vagyonszámot osztályt igyekeznek veszélyeztetve felvenni, a kik az orvosok megélhetését biztosítják. Senki sem tagadhatja, hogy az egyesülésnek teljes létjogosultsága van s úgy ha fenti céllal „viribus unitis” elv alapján betegsegélyező egyletek alakulnak, a társadalom szempontjából üdvös, de másrészt, mert ezen egyletek az orvosi kar megélhetését veszélyeztetik, senki sem vitatja el az orvosok azon jogát, hogy testületké szervezkedve érdekeik megóvása végett szavukat felemlik.

Országos ezen mozgalom az orvosok közt, s úgy a központ, mint a legtöbb vidéki nagyobb város orvosai közt ezen kérdés napirenden van s az eszmék kellő tisztázása után megállapodáshoz jutva, az orvosok legtöbb helyütt célt is értek.

Egy orvos.

HIREK.

Tájékoztató.

1897. Január 9. Nőegyleti táncmulatság.
1897. Január 16. Athléta bál.
Február 6. Vasuti hivatalnokok táncestélye.
Február 6. Izr. jótékony nőegylet mulatsága.
A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— Várad Árpád — osztálytanácsos. A kultuszügyek előadóját ma kinevezték. A hivatalos lap közli dr. Várad Árpádnak osztálytanácsossá történt kinevezését. A kultuszügyek új előadója a csanádi püspöknek volt titkára és ezért liberális körökben is nagy örömmel üdvözlöik a kultuszminiszter választását. Ez a kinevezés méltán tekinthető Desseffy Sándor csanádi püspök újabb kitüntetésének is, akit legutóbb titkos tanácsosi méltósággal tüntettek ki, mellőzve olyan püspököket, akik sokkal régebben foglaltak helyet az episcopatus sorában. Az új osztálytanácsos életrajzi adatai a következők: Dr. Várad Árpád 1865-ben június 18-án született Temesvárott, így tehát ma 31 éves s bizonyára a legfiatalabb valamennyi miniszteri osztálytanácsos közt. Rendkívül előzékeny modorával általános rokonszenvet szerzett s résztvevett a közélet számos mozgalmaiban. A temesi agrár-teknőpénztárnak igazgatótanácsosa. A teológiát Temesvárott, majd a budapesti központi szemináriumban végezte és 1888. augusztusig a bécsi Augustinumban tanult. 1888. augusztusban lett áldozárrá felszentelve s szeptemberben a temes-

vári papnövelde prefektusává, valamint helyettes teológiai tanárrá nevezték ki az erkölc- és pástortanból, majd megválasztották az egyházmegyei nyugdíjalap jegyzőjévé, 1889-ben a középiskolai vallás tanárokat vizsgáló bizottság tagjává. 1890-ben nyert tudori oklevélet ugyanakkor lett szentszéki jegyző és püspöki szertartásmester. 1891-ben püspöki titkárrá lett s 1895-ben megkapta a pápai kamarás címet. — Torontáivármegyét annyival kellemesebben érinti Várad kinevezetése, mivel itt végezte gimnáziumi tanulmányait s régi barátjaival állandó összeköttetést tartott fenn.

— Üzletrészjegyzések. A „Torontál vármegyei központi hitelintézet, mint szövetkezet” üzletrészeiből újlag a következő jegyzések történtek: Breuer Géza 2, Grób Ernő 2, Jankovits Otília 1, Jankovits Béla 1, Hauptvogel János 1, Bach Mór 5, Löwy Kóbi 6, Rosenberg Mór 6, Landler Mária 1, Petrovits Dusan 1, Petrovits Anna 1, Wieg Hermann 2, Ruch József 2, Wieg Rudolf 2, Báró Antal 2, Bischof Adolf 2, Szeivert József 2, Kreczuj Lyubomir 2, Kreczuj Péter 2, Dogán Katalin 1, Petkó János 2, Wieg Hermann 5, Wieg Simon 2, Hamburger Ignác 2, Dogán János 2, Löwy Márk 2, Jovanovits Pál 6, Jankovits Szilárd 2, Nyegrut Péter 1, Bogdan János 1, Omorjan Vasza 1, Löwy Idor 2, Ernst Ferencz 1, Kiss Károly 1, Czarina Szilárd 2, Bradean Sándor 2, Modosán Száva 2, Gyakovacs György 2, Tabak János 2.

— Műkedvelői előadás. A nagybecskereki szerb ifjuság ma este a városi színházban jótkönyvű színelőadást rendez, mely alkalommal színrekerül a „Szemetyi fekete fejedelem”, Danhulov Péter vármegyei hivatalnoknak négy felvonásos életképe a boszniai okkupáció idejéből. A darabhoz a zenét Javorszki P. írta. A tiszta jövedelem felerészben a boszniai és hercegovinai árvizkárosultaknak jut, felerészben pedig Jovanovics szerb színművész szobrának felállítására fordítatik.

— Tanítónő választás. Topolya községben ifj. Steinbach Antal szolgabíró elnökelete alatt a községi iskolaszék egyhangulag Novák Fanni lázárközi tanítónőt választotta meg.

— Tél. Ugy látszik, hogy végre hosszabb bolyongás után mégis elérkezik a réges régt várt tél; mert eddig legalább éppen semmit, vagy csak alig valamit láttunk belőle. Volt olyan karácsonyunk, hogy havvénak is beillt volna s a nők — különösen a merészebbek — ruhaderekben járkáltak az utcán. Hónak nyoma sem látszott, amit azonban görögkeleti polgártársaink viszont nem állhatnak, mert az ő karácsonyuk előnapján már reggeltől fogva szállingóztak a hópelyhek... hanem csak szállingóztak és csakhamar el is olvadtak, a mint a földre értek. Így tehát ő nekik nem volt fehér karácsonyuk, hanem tegnapra annál keményebb lett az idő. A fagy is jelentkezett mostanában, csipős szél fujdogál, a korcsolyapálya mellett pedig feláll-

görgözlés és művészet, mely a „kalokagathia”-ra, a szép és a jó összhangzatos művelésre törekedett.

És Hellasznak örök mosoly és vidámságot lehelő költészet eszményeket és hőöket tudott nevelni. Mert az életkedv nem puhíthatja el, hanem edzi a férfijellemet. Ki venni rossz néven az ifjuság tűzét, vidámságát, életkedvénét pezsgését? Hadd lobogjon lelkesedésük, hiszen „juventus, ventus.” Róluk is elmondható, a mit egy bonvivant életű ifjú a narancságról mondott: A virág még nem rontja meg a gyümölcsöt!

Sokkal komolyabb jelenségnek tartom én ennél azt a társadalmi fásultságot, melynek nyomásztó terhét újabban nemcsak éri az emberiség, de szenved is bele. Mintha a jókedv, a vidámság hangulata veszett volna ki a társadalmi élet közszelleméből. Az illem és konvenció korlátai közé szorított társadalom teljesen elvesztette mozgás szabadságát és kedvtelenül teljesíti napi munkáját a kötelesek taposó-malmában. Nincs egy kis élénkség, egy kis lelket vidámitó kedélyesség, mely egy pillanatra felüldítene bennünket a farsang küzdelemben.

Pedig Jean Paul azt mondja, hogy az ember életútjában annyi arany hely és üdülő pad kínálkozik, hogy csak bolond ember az, a ki elhanyagolja. És mégis a világ nemcsak hogy fáradt, hanem kimerült, és a mi jellemző, nem a munka, hanem az unalom öli meg.

A gyermeknek nincs többé kedve a játékhoz, az ifjunak az élet szelidebb örömeihez. Így vesztette el újabban vonzó erejét a farsang is. Egy pár köteles táncmulatságban kimerítik az összes programot, s a farsang inkább csak a régi jó idők emléke gyanánt él még. Oly fákó

és színtelen, mint az a szürke kő a tengerparton, a melyről ha a hullám apály idején visszavonul, színei teljesen elhalványodnak s a szél lassanként letölti végső zománcát is.

Nem mondom, hogy a farsang utánozza a régi Szaturnáliák kicsapongásait, de egy kis élénkséget, egy kis pezsgést öntsen a kalmár századnak, ne legyen ellustult vésőbe.

Németországban, a hol a reformátorok annak idejében teljesen elnyomták a farsangi ünnepeket, e század elején ezeket mesterségesen állították vissza. Egyesületek keletkeztek, melyek ezeknek felélesztését tűzték ki feladatuk. Achenban és Düseeldorfban sikerült is teljesen restitálni és mai nap is mesés fényes ünnepekként meg a farsangot. Spanyolországban, Franciaországban a népi ünnepeknek egész sorozatát rendezik és még Párisban is azzal fejezik be a farsangot, hogy álarcos menetben vezetik körül a városban a felcífrázott beef gras-t: a kövér ökröt.

De ez mind semmi az olasz karnaválokhoz képest, a melyek a vidámságban és az életkedvben a világ legérdekesebb látványosságait nyújtják.

Venezeliában már december 26-án kezdik a farsangi mulatságokat, míg Olaszország egyéb részeiben január 6-án, vagyis Vízkereszt ünnepe. Ez az ünnep, egyházi nyelven Epifania, a farsang megnyitó napja. E szó elcsavarásából származott a Befana, az olasz gyermekek Mikulása, aki a gyermekcipőket épp úgy telerakja édességekkel és virgőcsal, mint a mi Mikulásunk és Krampuszunk.

Vízkereszt napjától kezdve egész Hamvazó Szerdáiig majdnem minden nap farsangot ünnepel-

nek Olaszország különböző városában. Ezek között a leghíresebb a venezeli, firenzei és főképp a milánói karnavál. De mind elhalványodnak ezek a nizzai mellett, a melynek világra szóló pompája semmiféle hasonlatosságot meg nem tűr.

Láttam mind a négyet, de világosan csak a nizzai impressziók maradtak meg emlékezetemben. Rendesen január utolsó napjaiban szokott bevonulni Karneval herceg és felesége s a díszes menet indulását este 8 órakor hatalmas ágyudörgés jelzi. Az utcák zászoló- és virágdíszben, színes lámpásokkal kivilágítva, valódi fényárban usznak. Szimbolikus kocsik, szoborok, színes fogatok járnak be az utcákat és az örömszádat ragadja magával a közönséget. Mindenki örül, mind-nki nevet. Ujjongó gyerekek, kezező munkások, vidám úri csoportok vetik bele tartózkodás nélkül magukat a szeretetnek ebbe az általános kicsapongásába. Az ember lelkéül szinte lepattozik az életgondoknak salakja, hogy felfrissüljön és megújuljon a vidámságban ebben az elragadó mámorban. Esténként a közhelyeken bálók és hangversenyek s a mulatságok változatos kiadásban csaknem minden harmadnap ismétlődnek.

Egyik nap konfetti csata, másik nap Bataille des fleurs, díszmenetekkel és álarcos bálokkal.

Ez a nép tud örülni, azért az életet is jobban tudja becsülni. Nálunk kipusztul lassanként az öröme kultasza, de az élet értéke is csökken. A sivár küzdelem dulakodásában nincs egy üdülő helyünk, a hol egy pillanatra megállhatnánk megpihenni.

tották a szivattyút szent Halifax hívoinek végtele öröme, most, ha az idő állandó marad, egy hét sem telik bele és vig lesz az élet a jégben.

— **Halbőség.** Zomborból jelentik, a Ferencz csatornában oly nagy halbőség van, hogy csak a vízbe kell nyulni, s kilós pontyokat lehet fogdosni. A múlt héten a halászok egy húzásra száz métermázsánál több halat fogtak Szt. Tamásán. Napokig tartott, míg a tömérdek halat elszállították. Pénteken meg Turián fogtak egy húzásra 60 métermázsán felül halat. A hálót nem is bírták kihuzni. Ily óriási halbőség még nem volt a csatornában.

— **A trónjavesztett fejedelem.** Karneval ő felsége, a bolondos tréfák fejedelme, a pajkos ötletek királya rég elvesztette már a trónját. A renaissance napfényes világában hódoltak neki a deli lovagok, a szépséges hölgyek, fiatalok és öregek egyaránt. Azóta megvedlett egy küssé a világ. Az embereknek több hajlandóságuk van az idegességre, mint a gondtalan tréfára. Arra pedig, hogy a farsangi mulatság kedvéért álarczot vegyünk magunkra: nagyon is megkomolyodtunk. Az álarczos bál ma már tulságosan demokratikus intézményné vált, de a közönséges bálok sem azok, a mik voltak valaha. Az emberek nagyon is komoly szándékkal járnak a bálokra és nem tánczoluak többé — érdek nélkül. Csoda-e, ha ilyen körülmények között Karneval ő felsége hontalanná vált a modern világban? De ez a számkivetés nem örökké tartó. Földérül még a gondtalan örömnapja is a Karneval, az örökéletű ifju ismét kedves lesz az embereknek. Addig türelemmel hordja a sorsát s bizonyos, hogy a „száműzött királyok“ között ő a legtürelemesebb és legszerényebb. Meghuzódik ottan, ahol még nem feledkeztek meg róla. Legutóbb Mainzban volt a szegény király, ahol tizenkét lovas hirnök kíséretében tartotta bevonulását a régi városba. Harsónahangok hirdették, hogy kezdődik az ő uralma, amely csak halovány árnyéka a réginek.

— **Takács Zoltán megőrült.** Takács Zoltán, a szerencsétlen végű agitátor nem bírta elviselni az erkölcsi halált, amit bűnével a fejére idézett. Mikor a szegedi csillagbörtönben először mutatkoztak rajta az örütség tünetei, azt hitték, hogy szimulál és sorsán akar a tetített elmebajjal könnyíteni. Most azonban a börtönorvos konstatálta rajta az örütséget. A boldogtalan ember már hetek óta nem vesz magához táplálékot: a börtön kórházában tápláló csövel etetik. Most aztán az igazságügyminiszter rendeletet küldött Szegedre, hogy a rabot szállítsák föl a budapesti gyűjtőfogház megfigyelő osztályába.

— **A resiczai szerencsétlenség és a vallás.** Erdekes pásztorlevelet bocsátott ki a legutóbbi bányaszerencsétlenségtől borzasztóan sujtott Resicza plébánosa, Löschhardt Nándor, karácsony napi kelettel, az ott lakó katolikus munkásokhoz. A katasztrófa áldozatainak lelki üdvéért tartott gyászmisén — ugymond — saját megindultsága és a templomot betöltő keserves jajveszélés akadályozta meg abban, hogy rámutasson azokra a „nevezetes, szinte csodaszzerű körülményekre“, melyek az óriási szerencsétlenséget kísérték. Ezt akarja a pásztorlevél pótolni. Pár héttel ezelőtt a közeli keresztahgyon felállított óriási vaskeresztet, mely évszázadok tartamára látszott létesültnek, egy borzasztó vihar ledöntötte a szikla talapzatáról s darabokra zúta. Ez intő jel daczára december 3-án két bányász jelent meg a plébánosnál s miután felkérték, hogy szent Borbála, mint a bányászok védszentjének napján a szokásos ünnepi istentiszteletet tartaná meg, egyuttal az ugyanazon napon rendezendő bái mulatságra is meghívták. A plébános figyelmeztette őket, hogy az advent idején, de leginkább pénteki napon, mint köteles bójt napján, a vallás minden mulatságot tilt; a bányászok azonban hivatkoztak a régi gyakorlatra s a világi hatóságok engedélyére s a bált tényleg meg is tartották. „Es most — folytatja a pásztorlevél — figyeljete, kedves keresztahgy bányászok, mily feltűnő körülmények kísérték a december 18-iki borzasztó katasztrófát, melynek következtében 69 ember lelte halálát. A szerencsétlenség éppen úgy, mint a bál, adventi időben és pénteki napon történt. A bálon többnyire katolikusok mulattak, a bányában is majduem kizárólag katolikus bányászok lelték halálukat. A bál este kezdődött s reggelig tartott; a katasztrófa is este történt s a boldogtalan áldozatok halálos kihalása el-

tartott egész éjjel, némelyeknél talán még tovább is. A Dománban lakó olasz munkások, kik mint híthü katolikusok adventi időben soha mulatságba nem mennek, teljesen meg lettek kímélve a szerencsétlenségtől; egyiküknek sem görbült meg egy hajszála sem, míg a resiczaiakat a Széchen aknán kívül is, nagyobb távolságban, a főtárnában, sőt szabad ég alatt, a tárna szájánál is elérte a halálos veszedelem.“ Mindezekből a lelkipásztor azt következteti, hogy a borzasztó katasztrófa az Isten büntető kezének a műve volt, akit szigoru vallásossággal kell megengesztelni. — Bizony jól tette a plébános ur, hogy ebből az alkalomból is vallásosságra intette a népet, s a mi nézetünk szerint igen rossz szolgálatot tessenek éppen a népnek azok, akik érte kigunyolják.

Legujabb hírek.

A pápa betegsége.

Budapest, jan. 6. A tegnapi elterjedt aggasztó hírekkel szemben a római felhivatalos köznyomatos azt jelenti, hogy a pápa állandóan oly jól érzi magát, a mint ez az ő agg kora mellett lehetséges. Szokásos életmódját nem is módosította semiben. A mai napra nézve már megengedte, hogy igen sokan jelen lehessenek a miséjénél, a mely után a rituok kongregációjában fog elnökölni. Lapponi dr., a pápa orvososa, e hírek valóságát megerősíti.

Pápay István meghalt.

Budapest, jan. 2. Pápay István, ő felsége kabinetrodájának főnöke, v. b. t. t., osztályfőnök tegnap este 6 órakor Bécsben meghalt.

Elgázolt család.

Budapest, január 6. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt ma déle ött a Népszínház-és Fecske utcák sarkán. Etl József vállalkozó és háztulajdonos neje három kis gyermekeivel saját fogatukon a Zuglóba akartak kirándulni. Velük volt még a legkisebb gyermek dajkája is. Midőn a Fecske utcából a Népszínház-utczához értek, épp abban a pillanatban ért a két utca keresztezéséhez a 124. számú városi villamos vasuti kocsi, telve utasokkal. A villamos vasut kocsivezetője oly későn vette észre a Fecske utcából mérsékelt sebességgel kijövő fogatot, midőn ez már közvetlen előtte a sínparon állott. A kocsivezető ahelyett, hogy gyorsan fékezett volna, csengetni kezdett, de a fogatnak már nem volt ideje, hogy átjuthasson a síneken. Ez okozta aztán, hogy a teljes menetsebességgel robogó villamos vasuti kocsi nekiment a fogatnak s eltörve ennek rudját, felborította. A kocsis az összeütközés következtében lezuhant a bakról s agyrázkódást szenvedett. Ezenkívül még vállrándulást és jobb felkartörést is szenvedett. A cselédeleány, aki szintén kiesett a kocsiból, életveszélyes koponyarepedés és több súlyosabb természetű zuzódás árán menekült meg a biztos haláltól. A gondviselés különös oltalma következtében a gyermekek közül egyedül a 8 éves Anna szenvedett az arczán könnyű zuzódást. Etltnének s a másik két gyermeknek semmi bajuk sem történt.

Táviratok

A esaczai mandátum.

Budapest, január 7. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) Hír szerint a néppárt, mely nem tudja nyugton elszenvedni legujabb vereségét, Ráth Péter választását meg akarja támadni.

A szerb kabinet.

Budapest, jan. 7. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) Belgrádból jelentik: A karácsonyi ünnepi számok legtöbbje az új kormányval foglalkozik. Egyhangulag azon reménynek adnak kifejezést, hogy az alkotmány-reviziót rövid idő alatt keresztülvizszi.

Földrengés.

Budapest, január 7. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) A Morva- és Csehország északi vidékéről nagyobb földrengést jelentenek.

A tőzsdéről.

Budapest, jan. 7. (A nebeskerei Lloyd-társulat távirata.) Kötöttet buza tavaszra 8.39—40, tengeri május-juniusra 3.92—94, zab tavaszra 6.00—02, repceze 11.30—35. Buzában a kínálat gyenge, vételkedv korlátozva, forgalom 18.000 mm., vagyonskészáru 2—5 krral olcsóbb.

Szerkesztői üzenetek.

670. sz. előfizető. Ön téved, ha azt hiszi, hogy a kis hirdetésekkel kifolyó összeköttetésekkel nekünk kell törődnünk. A lap kiadóhivatala azokat az ajánlatokat elküldi a hirdetőnek, a többi már az ő dolguk. Ha választ nem kap, az egyszerűen azt jelenti, hogy ajánlatára az illető nem reflektál.

—i. Inkább tessék bennünket az ott történő társadalmi eseményekről értesíteni. Kész kiadásait szívesen megfirtjük. De tárczát, hogy is mondjuk, nem muszáj írni.

Zs. Tárczájáról nem mondhatunk véleményt, mert — nem kaptuk meg.

„A tél“. Tehát csakugyan szükséges volt ezt megírni:

Bekövetkezett már a fagy,
Te galambom oly kedves vagy.
De ha téged birhatnának,
Bál és jégért nem adnának.

Nem emlékezteti ez önt némileg Petőfi ur egy ismert versére, mely imigyen kezdődik: Ez a világ amilyen nagy stb. stb. Persze a Petőfi mondásai kissé elavultak, jól tette, hogy modernizálta.

X. y. z. Igaza van. Bizonyos dolgokat nem lehet elégszer ismétlni. A vers jön.

„Észak.“ „Barna legény bucsuja“. Nem közölhetők.

Torna. Miért e nagy hallgatás?

Féltékenység. Sorra kerül; legyen máskor is szerencsénk.

R. N. Nagyon szerencsés gondolat a részünkről is csak helyeselhetjük. Az első mutatványt legközelebb kiadjuk.

A napi eseményekről. Tárczának nagyon rövid cikkeknek pedig a tartalmánál fogva nem való.

Hirdetések.

Meghívás.

Az „Antalfalvai járási takarékpénztár részvénytársaság“ által 1897. évi január hó 31-én délelőtt 11 órakor a Haas-féle vendéglőben tartandó

IV-ik rendes közgyűlésre

a részvényesek — az alapszabályok 15. §-ára való figyelmeztetéssel — ezennel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Elnök, jegyző és hitelesítők választása.
 2. Mérleg előterjesztése, igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének tárgyalása.
 3. Vezérigazgató, esetleg aligazgató és igazgatósági tagok és felügyelő bizottság választása.
 4. Esetleges indítványok.
- Kelt Antalfalván, 1897. évi január hó 2-án.

Az igazgatóság.

Alapszabályok 15. §-a.

A közgyűlésen minden részvény — ha 3 nappal előbb az intézet pénztárába szelvényeivel együtt letételt — egy szavazatra jogosít, de husznál több szavazatot saját jogánál fogva senki nem gyakorolhat.

Позив.

Све оне сиромашне удовице и девојке српске народности из Бел.-Бечкерекa, које желе ове године из фонда Ђорђа Богојевића годишњу припомоћ добити, позивам, да се за 8 дана код мене пријаве.

Бел.-Бечкерек, 4. јануара 1897. год.

Др. Петровић,

куратор фонда Ђорђа Богојевића.

Az antalfalvai járási takarékpénztár részvénytársaság zárszámadása

az 1896-ik IV. üzletévről.

Vagyon.	Mérleg-számla 1896. december hó 31-én.	Teher.	
72 Készpénz-készlet	1814.59	34 Részvénytőke	40000.—
73 Váltó tárcza (Ebből 12470 frt jelzálogilag és 1518 frt kézizálog- gal biztosítva.)	158567.—	45 Tartaléktőke	8642.—
50 Leltár	300.—	69 Takarékbetét és tőkesített kamata	37728.35
54 Osztr.-Magy.-Banknál giroszámla Folyó számlái:	119.10	76 Visszleszámitolás	65151.—
58 Bpesti Takarékptr. és Országos Zálogkölcson	23.83	75 1895. évi osztalék	50.—
62 Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület	44.11	59 Atmeneti kamat és tétel	2350.13
64 Magyar Leszámit. és Pénzváltó bank	10.79	Nyereség	7827.86
79 Nagybcsk. Takarékpénztár	15.49		
80 Temesi Agrár Takarékp.	23.35		
82 Verseczi Takarékpénztár	1.08		
53 és 66 Adósok	830.—		
	161749.34		161749.34

Veszteség.	Üzleteredmény-számla 1896. december hó 31-én.	Nyereség.	
44 Lakbér	190.—	67 Nyereség áthozat	210.42
41 Takarékbetéti kamat	2050.11	70 Váltókamat és díjak	17044.71
74 Visszleszámitolási kamat	4053.96	81 Nyomatványdíjak	746.10
78 Tiszti fizetések	1520.—		
55 Adó és községi pótdadó	1210.13		
71 Kezelési költség	635.31		
56 Jótékonycélú adomány	13.86		
49 és 51 Leírás az első szervezés költségeiből	500.—		
Nyereség	7827.86		
	18001.23		18001.23

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Fischer Miksa s. k.,
helyettes igazgató .

A könyvelésért:

Wagner József s. k.
könyvelő.

Naszluhác Lajos s. k.,

Grandjean János s. k.,

Spitzer Jakab s. k.,

Haas Mórítz s. k.,

Gergelyi László s. k.

Ezen zárszámadásokat a fő- és segédkönyvekkel tételenként összehasonlítottuk, behatóan megvizsgáltuk, azt teljesen helyesnek és úgy az alapszabályok, valamint a kereskedelmi törvény határozásainak szigorúan megfelelőnek találtuk.

Kelt Antalfalván, 1896. december hó 31-én.

A felügyelő bizottság:

16—1-1

Rosenberg Manó s. k.,

Karlovsky György s. k.,
elnök.

Tyahnn János s. k.

Tisztelt közgyűlés! Intézetünket ezen üzletév elején nagy csapás érte, midőn vezérigazgatónk, néhai Bizek Kornél ur, intézetünk buzgó alapítója, s fáradhatlan előmozdítója meghalt, miért is indítványozzuk, hogy felejtetlen érdemeiért a közgyűlés az özvegynek mély részvétét fejezze ki, s emlékéit jegyzőkönyvileg megörökítse; állását az alapszabályok 26. §-a értelmében ezen rendes közgyűlésig mint helyettes vezérigazgató az aligazgató töltötte be.

Ezen szomorú bejelentés után van szerencsénk intézetünk IV. üzletévének eredményét bemutatni, mely újból intézetünk fokozatos haladását s megszilárdulását mutatja, habár ez évben is a legnagyobb foku vigyázatra s tartózkodásra volt szükségünk, mivel az éveken át tartó rossz termések s gabnaárak a vidéki gazdaközönség állapotát annyira súlyosították, hogy ügyleteink megkötésénél a fenti elővigyázat igen tartózkodóvá tett bennünket.

Lefolyt évben a pénzpiac egyáltalában nem jellemezhető kedvezőnek, állandóan magasabb kamatláb s hitelmegszorításokkal kellett küzdenünk és ez az oka, hogy intézetünk irányában támasztott igényeknek teljesen nem tehetünk eleget, de azért erőnk és belátásunk szerint iparkodtunk úgy t. részvényesek, mint az adósok érdekeinek megfelelőleg engedett kamatláb leszállítás mellett több ügyletet kötni s szilárdságunkat előmozdítani.

A mérlegben kitüntetett adatok igazolják, hogy forgalmunk habár lassan, de évenként folyton emelkedőben van. Betéteink az előző évhez képest 5579 frt 75 krral emelkedtek, mi intézetünk irányában tanúsított öröndetes bizalom jele. Tartalék alapunk az év végével 8642 forint volt. Az első szervezés költségeiből 500 forintot irtunk le. Váltótárczánk 11212 frt 08 krral szaporodott az előző évhez képest, míg a visszleszámitolás csak 2448 frttal. Tiszta nyereségünk 7827 frt 86 kr, mely összegnek következő felosztását hozzuk javaslatba. Igazgatóság és felügyelő bizottságnak 10% 782 frt. Tartalék a 4. szelvényre részvényenként 5 frtot 4000 frt. Tartaléktőkére 1358 frt, mely összeggel tartaléktőkénk 10000 frt lesz. Új számlára 197 frt 86 kr. Behajthatlan követelések leírására 1500 frt. Ezen leirt követelésekből netalán befolyó összegeket a tartalékalap javára irni indítványozzuk. Az elmúlt évvel lezártuk IV. üzletévünket s a t. közgyűlés birálatában nyugodtan megbizva, azon meggyőződéssel, hogy ezen évvel is intézetünk megszilárdítását jelentékenyen előmozdítottuk.

Kérjük felmentésünket,
Antalfalván, 1897. január hó 2-án.

Tisztelettel
Az igazgatóság.

Tisztelt közgyűlés! A törvény és alapszabályok által köteleességünké tett ellenőrzést és felügyeletet a lefolyt 1896-iki üzletévben kellőképen gyakorolván, az intézet könyveit és pénztárát mindenkor rendben találtuk; a betérjeztett zárszámadást az intézet könyveivel összehasonlítottuk, mely megvizsgálás alapján az igazgatóság jelentésében foglaltakat részünkről is megerősíthetjük és annak a 7827 frt 86 krral tiszta nyereség hovatfordítására vonatkozó indítványát elfogadásra ajánljuk.

Végül letéve megbízatásunkat, kérjük a t. közgyűlést, miszerint úgy az igazgatóságnak, valamint nekünk a lefolyt évre a felmentvényt megadni kegyeskedjék.

Kelt Antalfalván, 1897. január hó 2-án.

A felügyelő bizottság.